

Sygn. akt II Ca 698/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Trzaska
-----------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2013 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w R.

przeciwko M. I.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 24 kwietnia 2013 r. sygn. akt I C 2429/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy oddalił powództwo (...) Spółka Akcyjna w R. przeciwko M. I. o zapłatę kwoty 541,72 złotych z ustawowymi odsetkami tytułem zapłaty za energię elektryczną dostarczona do obiektu przy ulicy (...) w B. w okresie od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku.

Wskazał w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, iż w dniu 16 maja 2000 roku M. I. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w R. umowę sprzedaży energii elektrycznej nr (...). W ramach umowy powód zobowiązał się do dostarczania energii elektrycznej do obiektu położonego przy ul. (...) w B., natomiast pozwana będąca użytkownikiem przedmiotowego lokalu, zobowiązała się do terminowego regulowania należności wynikających z faktur. Pozwana mieszkała w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w B. do dnia 01 lutego 2009 roku. Natomiast od 01 lutego 2009 roku pozwana zamieszkała wraz z wnukiem i jego rodziną przy ul. (...) w B.. W dniu 29 lipca 2011 roku powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 275,19 złotych, oraz w dniu 19 marca 2012 roku fakturę VAT nr (...) opiewającą na kwotę 30,27 złotych. W dniu 24 kwietnia 2012 roku powód sporządził wezwanie przedsądowe do zapłaty kwoty 541,72 złotych.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, iż strony łączyła umowa o sprzedaż energii elektrycznej na mocy której powód wystawiał pozwanej faktury za dostarczaną energię.

Powód stanął na stanowisku, iż pozwana jest zobowiązana do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, gdyż nie uregulowała w całości należnych opłat wynikających z zawartej umowy. Z powyższym nie zgodziła się pozwana

podnosząc, że wyprowadziła się z przedmiotowego lokalu przed czterema laty, natomiast powstałe zadłużenie, które rzekomo ją obciąża jest wynikiem zaniedbania właściciela mieszkania, który nie przerejestrował licznika energii elektrycznej.

Wobec takich stanowisk stron kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie zasadności roszczenia objętego żądaniem pozwu.

Powód w toku postępowania powoływał się na § 9 ust. 5, 7 i 8 umowy sprzedaży energii elektrycznej nr (...) zawartej z pozwaną w dniu 16 maja 2000 roku. Zgodnie z jej treścią odbiorca energii elektrycznej jest obowiązany w szczególności do uprzedzenia Zakładu (...) w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, o zamiarze opuszczenia obiektu na 7 dni przed planowanym terminem. W określonym wyżej terminie odbiorca zobowiązany jest umożliwić Zakładowi (...) dokonanie odczytu wskazań układu rozliczeniowo-pomiarowego. W przypadku niedopełnienia obowiązków określonych powyżej odbiorca będzie zobowiązany do zapłaty należności za energię elektryczną dostarczoną do tego obiektu do czasu zawarcia przez Zakład (...) umowy sprzedaży energii z nowym odbiorcą.

Analiza dokumentów przedstawionych przez stronę powodową mogła by prowadzić do wniosku, że rację w sporze ma właśnie powodowa spółka. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Zasady współzycia społecznego to nieskodyfikowane powszechne normy postępowania, funkcjonujące aktualnie w społeczeństwie polskim i mające na celu ochronę społecznie akceptowanych wartości (czyli stanów rzeczy) lub dóbr niematerialnych. Zasady te mają silne zabarwienie aksjologiczne, co zbliża je do norm moralnych, charakter obiektywny, w czym są podobne do zwyczajów, oraz walor powszechności, co odróżnia je od zasad słuszności, które odnoszą się także do indywidualnych, rzadko spotykanych sytuacji.

W niniejszej sprawie zdaniem Sądu z taką sytuacją mamy do czynienia. Należy w pierwszej kolejności należy podkreślić, że społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa powinno być obecnie ujmowane z punktu widzenia nowego, wolnorynkowego i nader liberalnego w zakresie stosunków gospodarczych systemu obrotu prawnego. Ponadto zasadniczą podstawę stwierdzenia o wystąpieniu nadużycia prawa stanowić powinna analiza zachowania uprawnionego. Jego negatywna ocena może wynikać m.in. z faktu wykorzystania położenia drugiej strony (uzasadnienie wyr. SN z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 290/09, Lex nr 560607).

Kluczową kwestią w niniejszej sprawie jest fakt, że to nie pozwana zużywała energię elektryczną za którą nie opłacano rachunków, tylko Z. K., która w swoich zeznaniach potwierdziła, że zamieszkuje w mieszkaniu po pozwanej. Wskazywała ona, że zaprzestała opłacania rachunków z uwagi na brak środków finansowych. Tak naprawdę więc – pomimo tego, że pozwana nie wypełniła obowiązku poinformowania powódki o zamiarze opuszczenia obiektu na 7 dni przed planowanym terminem - to nie ona korzystała z dostarczanej energii. Ponadto jak wskazywała pozwana na rozprawie w dniu 15 marca 2013 roku podczas wyprowadzki właściciel mieszkania zapewnił, że załatwi za nią wszelkie formalności. Pozwana nie wiedziała, że winna była sama zgłosić do Zakładu (...) fakt wyprowadzki. W ocenie Sądu powyższe, wskazuje jednoznacznie na brak umiejętności odczytywania umów. Pozwana stwierdziła, że gdy tylko dowiedziała się o zaległościach w płatności zawiadomiła powódkę o tym, że nie zamieszkuje już w tym lokalu. Należy zauważyć, że pozwana jest już osobą starszą i mogła nie zrozumieć wszystkich postanowień treści zawartej z powódką w 2000 roku umowy. Tym bardziej, że złożone przez pozwaną dowody wpłat za energię elektryczną wskazują na to, iż dotychczas sumiennie wywiązywała się z tego obowiązku.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty zdaniem Sądu nadużyciem prawa ze strony powodowej będącej w istocie silną spółką z mocną i ugruntowaną pozycją na rynku, dysponującą fachową obsługą prawną jest dochodzenie przedmiotowego roszczenia od dziewięćdziesięcioletniej emerytki mającej trudności ze zrozumieniem i dopełnieniem wszystkich formalności związanych z zawartą z powodową spółką umową. Przy czym na podkreślenie zasługuje fakt, iż pozwana uznała, iż wszystkie sprawy związane z umową załatwiła prawidłowo oraz to, że w żaden sposób nie korzystała w spornym okresie z usług powódki.

Nie bez znaczenia jest też fakt, że kwota dochodzonego roszczenia nie jest znaczna z punktu widzenia strony powodowej lecz jednocześnie stanowi przeszło 50 % środków, które pozwana pozyskuje na miesięczne utrzymanie.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 5 k.c., powództwo należało oddalić w całości.

Wyrok ten zaskarżyła apelacją powódka w całości.

Zarzuciła mu:

1. naruszenie art. 5 kc za sprawą niewłaściwej jego wykładni oraz zastosowania – z uwagi, iż Sąd błędnie przyjął, że powódka w przedmiotowej sprawie uczyniła ze swego prawa użytek, który jest sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego, a rzekomym nadużyciem prawa ze strony powodowej jest dochodzenie roszczenia od pozwanej, która jest starszą osobą;

2. naruszenie przepisów postępowania:

#.

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 229 kpc w zw. z art. 227 kpc – za sprawą przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, poprzez błędną ich interpretację, jak również pominięcie konkretnych faktów, które w rzeczywistości były przez stronę pozwaną przyznane, a są istotne dla sprawy, w szczególności Sąd ustalił, iż strony łączyła umowa sprzedaży energii elektrycznej, jednocześnie bagatelizując treść zapisów tejże umowy;**
- art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 316 kpc – poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku z pominięciem istotnych jego elementów, zwłaszcza w wyniku zaniechania ze strony Sądu w zakresie wskazania faktów uznanych za udowodnione, dowodów na których Sąd się oparł wydając wyrok, jak również dowodów, jakim odmówił wiarygodności i przyczyny tego stanu rzeczy – co nie pozwala na pełne ustosunkowanie się powódki do orzeczenia oraz na dokonanie kompleksowej kontroli instancyjnej;**

3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego polegająca na:

- przyjęcie, że strony wiązała umowa sprzedaży energii elektrycznej, z jednoczesnym stwierdzeniem, że pozwana nie była zobowiązana do poinformowania powódki o swej przeprowadzce, który to obowiązek wynika wprost z umowy;**
- przyjęciu przez Sąd, iż to właściciel mieszkania był zobowiązany do poinformowania powódki o wyprowadzce, podczas gdy nie był on stroną umowy;**
- w świetle zebranego materiału dowodowego pozwana mimo podeszłego wieku jest osoba w pełni świadomą i posiadającą zdolność do dokonywania czynności prawnych, o czym świadczy chociażby umiejętność formułowania zarzutów, twierdzeń i wniosków, co ostatecznie doprowadziło do rozstrzygnięcia dla niej korzystnego;**
- podkreślenie przez Sąd, że pozwana uznała, iż wszystkie sprawy związane z umową załatwiała prawidłowo, co stoi w sprzeczności z przyjęciem przez Sąd, iż pozwana jako osoba starsza miała trudności ze zrozumieniem umowy. Jednocześnie Sąd pomija fakt, iż umowa zawarta została w 2000 roku.**

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

SĄD OKRĘGOWY (...):

Apelacja powódki nie jest zasadna.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

Odnośnie zarzucanego braku przytoczenia zasady współżycia społecznego, której naruszenie wiązał Sąd I instancji z nadużyciem prawa przez powódkę należy wskazać, iż zasadę taką stanowi niedopełnienie obowiązku zawarcia umowy z nowym odbiorcą energii elektrycznej aż przez okres trzech lat i brak współdziałania z pozwaną jako stroną umowy z dnia 16 maja 2000 roku w tym samym okresie. Strony przedmiotowej umowy powinni współdziałać ze sobą w trakcie jej wykonywania. Gdy Z. K. udała się w 2009 roku do powódki ażeby „zmienić właściciela licznika” (czyli zawrzeć umowę z powódką na dostawę energii elektrycznej w mieszkaniu zajmowanym wcześniej przez pozwaną) pracownicy powódki odmówili podjęcia właściwych czynności i ograniczyli się do odpowiedzi, że nie zrobią tego bez właściciela licznika. Takie formalne i nie liczące się z wiekiem i stanem zdrowia pozwanej stanowisko powódki spowodowało, iż nie wiedziała ona o trwaniu przedmiotowej umowy i przesyłaniu wezwań do zapłaty za dostarczaną energię elektryczną przez 3 lata od wyprowadzenia się z tego mieszkania. W ocenie Sądu Okręgowego powódka mogła powiadomić pozwaną o obowiązku poinformowania powódki o opuszczeniu przedmiotowego mieszkania (korzystając z obecności Z. K. w swoim biurze) lub też nawiązać nową umowę z Z. K.. Bezczynność powódki w takiej sytuacji przez okres 3 lat nie godzi się z obowiązkiem profesjonalnej staranności przy wykonywaniu umowy dostawy energii elektrycznej. Zauważyć przy tym należy, iż powódka mogła skorzystać też z uprawnienia do rozwiązania umowy w trybie § 9 pkt. 9 gdy Z. K. złożyła wniosek o „przepisanie licznika” na jej osobę.

Brak realizacji przez pozwaną obowiązku poinformowania powódki o wyprowadzeniu się z lokalu mieszkalnego nastąpił z usprawiedliwionych przyczyn. Było nimi zapewnienie jej przez właściciela nieruchomości, iż to on dokona stosownych obowiązków. Dała mu wówczas pozwana dokumenty „na światło i klucz od skrzynki od światła” (karta 52). Pozostawała zatem pozwana w usprawiedliwionym przekonaniu, iż dokonane zostały obowiązki związane z zakończeniem przedmiotowej umowy. Dodać należy, iż powódka posiada wiedzę, iż faktycznym odbiorcą energii elektrycznej była Z. K. i to od niej powódka może dochodzić roszczeń objętych pozwem w niniejszej sprawie (czy to na podstawie umowy o dostawę energii elektrycznej zawartej z Z. K. per facta concludentia w związku z opłaceniem przez nią faktur za dostarczoną energię przez pierwsze 2 lata, czy też w trybie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu). Konfrontując powyższe zaniechania powódki z bardzo ciężką sytuacją materialną pozwanej, jej wiekiem i stanem zdrowia, należy stwierdzić, że pozwana zasługuje na ochronę w ramach instytucji przewidzianej w art. 5 kc.

Zarzuty proceduralne podniesione w apelacji nie są trafne. Nie przedstawił skarżący argumentów podważających ustalenia Sądu i instancji o trudnościach pozwanej ze zrozumieniem formalności związanych z łączącą strony umową. Ustalenia te zgodne są z zasadami doświadczenia życiowego w kontekście obszerności umowy stron z dnia 16 maja 2000 roku, użytego z niej języka prawnego oraz podeszłego wieku i złego stanu zdrowia.

W świetle powyższego zarzuty apelacji powódki uznać należało za bezzasadne. Oddalenie tej apelacji przez Sąd Okręgowy nastąpiło w myśl art. 385 kpc.